

лософ. Кубофутурист – “Точиларят (Принцип на примигването)” [“Точильщик (Принцип мелькания)”, 1912] и др. Основоположник на супрематизма – “Черният квадрат” (“Черный квадрат”, 1915), “Дама на трамвайната спирка” (“Дама на остановке трамвая”, 1913), “Авиатор” (“Авиатор”, 1914), “Композиция с Мона Лиза” (“Композиция с Моной Лисой”, 1914) и др. Издава трудовете “За новите системи в изкуството” (“О новых системах в искусстве”, 1919), “Супрематизъм. Светът като безпредметност” (“Супрематизм. Мир как беспредметность”, 1919–1922). От 30-те години се насочва към реалистичната живопис – “Автопортрет” (“Автопортрет”, 1933).

20 г.

- от смъртта на **Васил Стус** (1838–1985) – поет от поколението на 60-те години, което е в опозиция на съветския режим. Автор е на поетическите книги “Веселият” (“Веселий цвинтар”, 1971), “Час за творчество” (“Час творчости”, 1972) и др. Съден е за стихосбирката си “Зимни дървета” (“Зимові дерева”, 1970). Част от поезията му е публикувана след смъртта му : “Палимпсести” (“Палімпсести”, 1986).

Юлиана Чакърва-Бурлакова

ХЪРВАТСКИ КАЛЕНДАР

330 г

- от рождението на **Игнат Джурджевич** (1675–1737) – последния значим представител на дубровнишкия барок. Йезуит, преподавател по реторика, автор на произведения в различни жанрове. С най-голяма стойност е любовната му поезия, а също и поемата му “Въздишките на каещата се Магдалена” (“Uzdahe Magdaljene pokornice”, 1728).

255 г.

- от смъртта на **Филип Грабовац** (1697–1750) – книжовник от францисканския орден, тясно свързан с религиозно-дидактичната книжнина. Автор на “Цвят на народния разговор и илирийския или още хърватския език” (“Cvit razgovora naroda i jezika iliričkoga aliti arvackoga”, 1747).

245 г.

- от смъртта на **Андрия Качич-Миошич** (1704–1760) – първата крупна фигура на Просвещението. “Приятен разговор на славянския народ” (“Razgovor ugodni naroda slovinskoga”, 1756) е историографски труд,

посветен на южните славяни, обхващащ времето от Александър Велики до VIII век.

200 г.

- от смъртта на **Тито Брезовачки** (1757–1805) – определян за най-значимия писател от края на VIII в. Автор на комедии с дидактическа насоченост: “Матяш – чирак магьосник” (“Matijaš grabancijaš dijak”, 1804), “Диогенеш, или Слугата на двамата изгубени братя” (“Diogeneš ili sluga dveh zgubljenih bratov”, 1823).

190 г.

- от рождението и 100 г. от смъртта на **Йосип-Юрай Щросмайер** (1815–1905) – привърженик на идеята за създаване на “югославянски комплекс” (хърватската, сръбската и словенската земя). Един от основателите на Югославската академия на науките и изкуствата в Загреб.

150 г.

- от рождението на **Влахо Буковац** (1855–1922) – художник импресионист.

130 г.

- от рождението на **Владимир Видрич** (1875–1909) – поет символист. Издава само една стихосбирка “Стихотворения” (“Pjesme”, 1907). В творчеството си успява да изрази конкретния човек в най-дълбоките му емоционални преживявания и да го покаже независим от времето и пространството.

115 г.

- от смъртта на **Иван Мажуранич** (1814–1890) – поет и политик, основен представител на хърватския романтизъм. Дописва поемата на Иван Гундулич “Осман”, която е връх на дубровнишко-далматинската епическа поезия. Най-значимата му творба е поемата “Смъртта на Смаил ага Ченгич” (“Smrt Smail-age Čenigća”, 1846).

80 г.

- от смъртта на **Антун Бранко Шимич** (1898–1925) – най-значимия автор експресионист, поет и критик, създател и редактор на списанията “Юриш” (“Juriš”, бълг. “Щурм”) и “Книжевник” (“Književnik”, бълг. “Книжовник”). За него литературата е смисъл на живота. Основна тема в творчеството му са любовта и смъртта.

50 г.

- от смъртта на **Аугустин (Тин) Уйевич** (1891–1955) – поет импресионист, представител на литературната бохема. В поезията му основна тема е самотата. Автор на стихосбирките “Еленова жалба” (“Lelek sebra”, 1920) “Auto na korzu”, 1932), (“Ojađeno Zvono”, 1933), “Сноп”

(“Kolajna”, 1950), “Камък жаден за извор” (“Žedan kamen na studencu”, 1954). Есеист и литературен критик.

30 г.

- от смъртта на **Кърсто Хегедушич** (1901–1975) – художник, член на групата “Земя” (“Zemlja”), която се обявява против чуждите течения като импресионизма и неокласицизма. Настоява изкуството да бъде огледало на социалната среда.

Евелина Грозданова

ЧЕШКИ КАЛЕНДАР

960 г.

- от рождението и 880 г. от смъртта на **Козма Пражки** (1045–1125) – първия чешки историограф и първия известен по име чешки писател. Автор на “Хроника на Бохемия” (“Chronica Bohemorum”), която представя чешката история от най-стари времена до годината на авторовата смърт.

685 г.

- от рождението на **Ян Милич** (ок. 1320–1374) – проповедник и автор на трактати в духа на Реформацията, които го определят като един от най-значимите предходници на Ян Хус. В трактатите си критикува църквата и нейните служители.

670 г.

- от рождението на **Томаш Щитни** (ок. 1335 – ок. 1409) – теоретик на реформационното движение, предходник на Ян Хус. Пръв пише антиклерикални трактати на чешки език.

650 г.

- от рождението на **Матей от Янов** (ок. 1355–1393) – теоретик на чешката Реформация и предходник на Ян Хус. Автор на трактати, в които проповядва за връщане към изконното апостолско християнство. Автор на теологични трудове на латински, сред които се откроява трактатът „Правила на Стария и Новия завет” (1392).

615 г.

- от рождението и 545 г. от смъртта на **Петър Хелчицки** (1390–1460) – писател и философ от епохата на Реформацията. Автор на множество